

Datum
2024-12-12

Ärendenr
2024-12134

Ert datum
2024-09-12

Er referens
Fi2024/01460

Enheten för inriktning (KC-ST-IN)
Monica Edsgård

Regeringskansliet
Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Betänkandet SOU 2024:43 Staten och kommunsektorn – samverkan, självstyre, styrning

Sammanfattning

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) välkomnar i stort de förslag som lämnas av utredningen för att utveckla samverkan mellan staten, kommuner och regioner. I myndighetens yttrande ges synpunkter och medskick inför fortsatt hantering och beslut. Fokus har lagts på de förslag som berör myndighetens verksamhet och beredskapssystemet i stort.

Bildande av privaträttsliga subjekt – SOS Alarm AB

MSB står bakom utredningens bedömning och förslag. Den nuvarande ordningen skapar bland annat otydlighet i styrningen av verksamheten. MSB erfar till exempel att det finns olika uppfattningar om lämpligheten i att kommunerna uppdrar åt en privat aktör att bedöma hjälpbehov och larma ut resurser, vilket bör vara en naturlig uppgift för en nationell alarmeringsfunktion. MSB menar att eftersom det här finns starka nationella intressen och att behovet av likvärdighet kan ses som särskilt gällande bör regeringen överväga om ansvaret för att ta emot och besvara nödsamtal till nödnummer 112 och efterföljande larmbehandling (som det står i Alarmeringsavtalet) bör bedrivas i statlig regi.

Dock avstår MSB från att uttala sig om det är olämpligt generellt med samverkan mellan kommunsektorn och staten när det gäller starka nationella intressen eller då behovet av likvärdighet gör sig särskilt gällande.

Samverkan i kris och krisberedskap

Former för samverkan

MSB håller med utredningens resonemang om att nuvarande former för samverkan i fredstida kriser i huvudsak är lämpliga och att det geografiska områdesansvaret bör ligga kvar hos länsstyrelserna. MSB anser att det inom ramen för nuvarande ansvarsförhållande är möjligt att fortsatt stärka samverkan mellan aktörerna och vill betona vikten av att träna utarbetade strukturer.

MSB står bakom utredningens förslag att regeringen bör utnyttja länsstyrelserna och deras regionala råd för krisberedskap, skydd mot olyckor och totalförsvaret i större utsträckning för information till och från kommuner och regioner. MSB anser att länsstyrelserna har en viktig roll för dessa frågor i samverkan med kommuner och regioner. Det är därför av stor

Datum
2024-12-12

Ärendenr
2024-12134

vikt att fortsätta utveckla den enligt utredningens förslag. Hur det kan ske i praktiken menar MSB ska utformas tillsammans med länsstyrelserna.

Utredningen lyfter fram samverkan vid *fredstida kriser*. MSB vill betona att det är aktörer med utpekad mandat och beredskapsorganisation som leder och agerar vid en kris. I en sådan situation är det av stor vikt att informationsdelning mellan staten, kommuner och regioner fungerar. I händelse av *höjd beredskap och ytterst krig* kommer det ställas höga krav på ledning och samordning av det civila försvaret. Då menar MSB att det är av stor vikt att staten har rådighet över en fungerande informationskanal mellan staten, kommuner och regioner.

Överenskommelser mellan staten och SKR i fråga om krisberedskap

MSB håller med om utredningens bedömning att överenskommelser mellan staten och SKR i fråga om krisberedskap och civilt försvar inte är lämpliga, bland annat med hänvisning till att det riskerar att urholka lagkrav.

När det gäller utredningens bedömning att statliga medel bör fördelas på annat sätt, t.ex. genom generella statsbidrag eller ett fåtal inslag av riktade statsbidrag, anser MSB att val av fördelningsmetod bör ta hänsyn till vad som är bäst för det civila försvarets behov i den utvecklingstakt som nu efterfrågas.

De betydande ekonomiska konsekvenserna, främst för små kommuner, som en övergång från riktade statsbidrag till generella statsbidrag skulle innebära behöver belysas. MSB vill lyfta att ordningen med riktade statsbidrag inte är synonymt med att medel fördelas utifrån en överenskommelse. Riktade bidrag kan förmedlas av en myndighet och kan då möjliggöra prioriterade åtgärder i kommuner och regioner utifrån den nationella planeringen för totalförsvaret.

MSB hänvisar här till hur staten såg på finansiering av kommunernas uppgifter inom det tidigare civila försvaret. I den överenskommelse som tecknades 1994 mellan staten och dåvarande SKR framgår att staten inte ansåg att det generella statsbidraget var en lämplig finansieringsform för kommunernas uppgifter inom det civila försvaret, då kommunernas skyldigheter inom totalförsvaret var av en annan karaktär än den verksamhet som vanligtvis finansieras genom generella statsbidrag.

I detta ärende har generaldirektör Mikael Frisell beslutat. Monica Edsgård har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningschefen Annika Elmgart, verksamhetschefen Tomas Ahlberg och enhetschefen Clara Korthis Aspegren deltagit.

Mikael Frisell

Monica Edsgård